

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247766

การดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่บ้านโดยผู้ดูแล
CARING IN SCHOOL-AGE CHILDREN WITH HIV/AIDS AT HOME
BY CARGIVER

นางสาวปัทมภา ศรีเมือง

วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

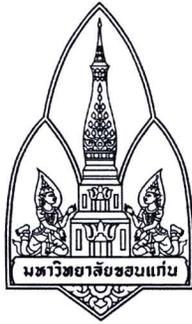
พ.ศ. 2554

๖๐๐๘๕๒๓๓๒

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247766

การดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่บ้านโดยผู้ดูแล
CARING IN SCHOOL-AGE CHILDREN WITH HIV/AIDS AT HOME
BY CARGIVER

นางสาวปุณณภา ศรีเมือง

วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

การดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่บ้านโดยผู้ดูแล

นางสาวปุณณภา ศรีเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก

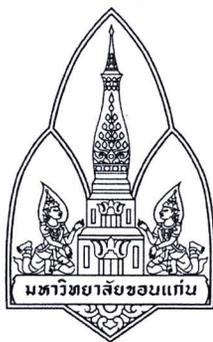
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

**CARING IN SCHOOL-AGE CHILDREN WITH HIV/AIDS AT HOME
BY CARGIVER**

MISS PUNNAPA SRIMUANG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
IN PEDIATRIC NURSING
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY
2011**

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักสูตร

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก

ชื่อวิทยานิพนธ์: การดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่บ้าน โดยผู้ดูแล

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางสาวปณณภา ศรีเมือง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุดสุข ศิริพุด ประธานกรรมการ

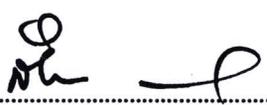
รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ตั้งวรพงค์ชัย กรรมการ

นายแพทย์วิบูลย์ศักดิ์ วุฒิธิน โชติ กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ตั้งวรพงค์ชัย)

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมาตย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร ทองกระจาย)

คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปทุมณา ศรีเมือง. 2554. การดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่บ้านโดยผู้ดูแล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ตั้งวรพงศ์ชัย

บทคัดย่อ

247766

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่บ้านโดยผู้ดูแล ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องในการดูแล ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ จำนวน 10 คน โดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ผ่านการพูดคุยและแนะนำจากพยาบาล กลุ่มอาสาสมัครผู้ติดเชื้อในโรงพยาบาลและยินดีเข้าร่วมโครงการ สถานที่ศึกษาได้แก่ ที่บ้านของเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ เขตอำเภอชุมแพและคลินิกยาด้านไวรัสโรงพยาบาลชุมแพ จ.ขอนแก่น เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2551 ถึง ธันวาคม 2552 ใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตั้งแต่เริ่มเก็บข้อมูลจนถึงระยะการวิเคราะห์เข้มข้นในช่วงเขียนรายงาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์เป็นเครือญาติที่ใกล้ชิดกับเด็ก การดูแลของผู้ดูแลที่พบประกอบไปด้วย 1) ดูแลกิจวัตรประจำวัน อาทิ ดูแลความสะอาดทั่วไป จัดให้กินตามสภาพครอบครัว ดูแลเรียนและเล่นอย่างมีความสุข ดูแลการกินยาด้านตามเวลา ให้ช่วยทำงานในครอบครัว ดูแลให้อุ่นหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ส่งเสริมการออกกำลังกาย 2) ป้องกันการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อ 3) ดูแลตามอาการผิดปกติ 4) พาไปตรวจตามนัดและเมื่อมีอาการผิดปกติ 5) ดูแลด้านจิตสังคม 6) แสวงหาเครือข่ายการดูแลที่บ้าน พบปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องต่อการดูแลได้แก่ 1) สุขภาพของเด็ก 2) สุขภาพของผู้ดูแล 3) ศักยภาพการดูแลของผู้ดูแล 4) ศักยภาพการดูแลของเด็ก 5) เศรษฐกิจของครอบครัว 6) สัมพันธภาพในครอบครัวและ 7) การให้บริการสุขภาพที่บ้านของบุคลากรสุขภาพ ผลการศึกษาครั้งนี้ นำไปสู่ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการดูแล โดยพัฒนาศักยภาพการดูแลของผู้ดูแลที่บ้าน พัฒนารูปแบบให้การดูแลสุขภาพที่บ้านโดยการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลที่บ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการการดูแลตามบริบทอย่างแท้จริง

Punnapa Srimuang. 2010. **Caring in School-Age Children with HIV/AIDS at Home**

By Caregiver. Master of Nursing Science Thesis in Pediatric Nursing, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Jintana Tangvoraphongchai

ABSTRACT

247766

This descriptive research was conducted with the aims to explore and understand caring situation and investigating condition factors involving in providing cares for ten HIV/AIDS school-aged children at home by caregivers. Ten volunteering informants as caregivers were purposefully sampled. They were recommended and introduced by involved nurses and a volunteering group supporting HIV/AIDS patients at Chumphae Hospital in Khon Kaen Province. The target situation is a home of each child within Chumphae sub-district as well as in the clinic for anti -HIV/AIDS virus in the Chumphae hospital. Data were collected from December 2008 to December 2009, using qualitative method, resulted from in-depth Interview, focus group discussion, and participant observation. Content analyses were performed simultaneously with data collection and intense analyses were conducted after data collection was completed.

The findings revealed main factors involving in providing cares for HIV/AIDS school-aged children at home by caregivers that the majority of the caregivers are the elderly who are family members or close relatives of the HIV/ AIDS affected children. Seven main home cares provided to the children are as follows: 1. Daily routine hygienic caring such as a) cleaning the house and the child body, b) providing food, according to their financial condition, c) promoting better and applier environments for learning and playing, d) providing antiretroviral drugs on time, e) encouraging to take part in housework, f) guiding to take enough sleep and exercise, 2. Preventing them from getting

more infections and spreading their disease, 3. Care when the occurring some abnormal symptoms, 4. Taking them to the hospital for follow-up or if necessary with some occurring abnormal symptoms, 5. Take care of their social psychological health, 6. Look for home wider care network. Condition factors of care were: 1) health status of the HIV/AIDS children, 2) health status of care givers, 3) the potential or ability for caring of the caregiver, 4) the potential or ability for caring of children 5) their family financial situation, 6) their relationship among the family members, 7) the home health care service of the involved health care personnel.

The overall findings of the study provided some suggestions for the possible feasible strategies in developing the quality of caring giving for HIV/AIDS school-aged children at home by caregivers through the emphasis on the potential of the caregivers themselves as well as the development of models of home caring giving focusing on participation of home caregivers and involved health care personnel in order to best meet the needs of the all people involving in the specific context of HIV/AIDS child home care.

งานวิทยานิพนธ์นี้มอบส่วนดีให้บุพการีและคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รศ. ดร. จินตนา ตั้งวรพงศ์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้กำลังใจตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล เกิดผล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลิตา ธนรัฐธีรกุล ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พูลสุข ศิริพูล ประธานสอบวิทยานิพนธ์ นายแพทย์วิบูลย์ศักดิ์ วุฒินโซติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเสนอข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ ประสิทธิ์ประสาทความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชุมแพ อาสาสมัครกลุ่มเพื่อนชุมแพ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและให้ความร่วมมืออย่างยิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีขอนแก่น ดร. มกราพันธุ์ จุฑะรสก และคณาจารย์ในวิทยาลัยทุกท่าน เพื่อนักศึกษาร่วมหลักสูตรทุกคนที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วง

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ผู้ปลุกฝังความมานะ อุตทน พากเพียรใฝ่หาความรู้ ญาติพี่น้องที่ให้กำลังใจมาตลอดสนับสนุนในทุกด้านจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี รวมทั้งผู้ให้การช่วยเหลือทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ปณณภา ศรีเมือง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามการวิจัย	5
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
4. ขอบเขตการวิจัย	5
5. ฐานคิดในการศึกษา	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. เด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์	7
2. แนวคิดพัฒนาการของเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์	16
3. แนวคิดการดูแลโดยยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง	19
4. แนวคิดการดูแลเด็กที่บ้านโดยยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง	31
5. แนวคิดการดูแลสุขภาพที่บ้านโดยผู้ดูแล	35
6. การดูแลเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น	47
7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
1. สถานที่ศึกษา	66
2. ผู้ให้ข้อมูล	67
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	66
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
5. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	69
6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	75
8. จริยธรรมในการวิจัย	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล	82
1. ข้อมูลทั่วไป	82
2. การดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่บ้านโดยผู้ดูแล	85
3. ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องต่อการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่บ้าน	114
บทที่ 5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	123
1. สรุปการวิจัย	123
2. ข้อเสนอแนะ	126
เอกสารอ้างอิง	128
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก คำชี้แจงสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย	146
ภาคผนวก ข เอกสารรองรับการทำวิจัยในมนุษย์	149
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	151
ภาคผนวก ง ตัวอย่างบันทึกภาคสนาม	156
ภาคผนวก จ ตัวอย่างกรณีศึกษา	158
ประวัติผู้เขียน	162

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงตัวอย่างการใส่รหัสจัดหมวดหมู่ข้อมูล	77
ตารางที่ 2	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์	83
ตารางที่ 3	แสดงข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์	84

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงลำดับชั้นบันไดนำไปสู่การดูแลโดยยึดครอบครัวเป็นศูนย์กลาง (A hierarchy of family-centered care)	30
ภาพที่ 2 ผังเครือญาติ กรณี ดญ. ย. (10ปี)	161